

การให้อาหารทางสายยาง

กรณีที่ผู้ป่วยยังไม่รู้สึก หรือสื่อสารไม่รู้เรื่อง หรือมีภาวะกลืนลำบากที่รับประทานอาหารเองแล้วไม่ปลอดภัย แพทย์จะพิจารณาให้อาหารทางสายยางแทน เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อน เพื่อผู้ป่วยรู้ตัวมากขึ้น หรือฝึกจนสามารถกลืนอาหารและน้ำได้อย่างปลอดภัย จึงจะสามารถถอดสายออกได้ ดังนั้น ผู้ป่วยหรือญาติ ไม่ควรถอดสายออกเอง

วิธีการให้อาหารทางสายยาง

1. เตรียมเครื่องใช้ในการให้อาหารทางสายยาง อาหารเหลวที่เตรียมไว้ รวมทั้งยาของผู้ป่วยที่มีให้หลังอาหารให้พร้อม
2. จัดท่านอนให้ผู้ป่วยศีรษะอยู่สูงอย่างน้อย 45 องศา ในรายที่ผู้ป่วยไม่รู้สีกตัวควรให้หนุนหมอน ตั้งแต่หลังจนถึงศีรษะ โดยใช้หมอน 2 ใบ โอบหุ้มหรือจัดให้ผู้ป่วยนั่งพิงพนักเตียงหรือให้นั่งเก้าอี้
3. ญาติหรือผู้ดูแลต้องล้างมือให้สะอาดตามวิธีการล้างมือที่ถูกต้อง
4. ผู้ป่วยที่เจาะคอมีท่อหายใจ ให้ดูดเสมหะในหลอดลมคอก่อนเพื่อป้องกันผู้ป่วยไอ จากการมีเสมหะมาก ขณะให้อาหารทางสายยาง ป้องกันภาวะแทรกซ้อน ปอดอักเสบจากการสำลักอาหาร
5. ล้างมืออย่างถูกวิธีภายหลังดูดเสมหะให้ผู้ป่วย
6. ดึงจุดที่ปิดหัวต่อปลายสายให้อาหารออก ขณะเดียวกันใช้นิ้ว พับสายลิบเอาไว้ เพื่อป้องกันลมเข้ากระเพาะอาหารผู้ป่วย เพราะจะทำให้ผู้ป่วยท้องอืดได้

7. ใช้ตำลึงชุปน้ำคั้นสุก เช็ดบริเวณจุดให้อาหารทางสายยาง
8. เอากระบอกให้อาหาร พร้อมลูกสูบต่อกับหัวต่อและปลั๊กนิ้วที่ติดสายออก ทำการทดสอบดูว่า ปลายสายยางให้อาหาร ยังอยู่ในกระเพาะอาหารหรือไม่ โดย ใช้กระบอกให้อาหารดูดอาหารหรือน้ำออกจากกระเพาะอาหาร
  - ถ้ามีมากกว่า 50 ซีซี ให้ดันอาหาร น้ำกลับคืนไปอย่างช้าๆ และเลื่อนเวลาออกไปครั้งละ 1 ชั่วโมง แล้วมาทดสอบดูใหม่
  - ถ้ามีไม่เกิน 50 ซีซี ให้ดันอาหาร น้ำกลับคืนไปอย่างช้าๆ และให้อาหารได้ถ้าดูดออกมาแล้ว
  - ไม่มีอาหารตามขึ้นมามาก ให้ดูดลมเข้ามาในกระบอกอาหาร ประมาณ 20 ซีซีแล้วต่อเข้ากับสายให้อาหาร พร้อมกับเอาฝ่ามืออีกด้านหนึ่ง หรือหูแนบเข้ากับใต้ชายโครงด้านซ้าย ดันลมในกระบอกให้เข้าไปในกระเพาะอาหารอย่างช้าๆ ถ้าสายอยู่ในกระเพาะอาหาร จะรู้สึก หรือได้ยินเสียงลมเข้าไปในกระเพาะอาหาร จากนั้นให้ดูดลมออกด้วย อาจจะประมาณ 20 ซีซี ก็ไม่เป็นไรถ้าดูดออกมาแล้วได้ของเหลวสีน้ำตาลเข้ม ๆ ควรปรึกษาพยาบาลที่บ้าน เพราะผู้ป่วยอาจมีปัญหาแผลในกระเพาะอาหารได้
9. พับสายยาง ปลดกระบอกให้อาหารออก เอาลูกสูบออกจากกระบอกแล้วต่อกระบอกเข้ากับสายให้อาหารใหม่

10. เทอาหารใส่กระบอกครั้งละประมาณ 50 ซีซี ยกกระบอกให้สูงกว่าผู้ป่วยประมาณ 1 ฟุต ปลดให้อาหารไหลตามสายช้าๆ อย่าให้อาหารไหลเร็ว ถ้าเร็วมากต้องลดกระบอกให้ต่ำลง เพราะการให้อาหารเร็วมากเกินไป จะทำให้ผู้ป่วยคลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง หรือท้องเดิน

11. เติมอาหารใส่กระบอกเพิ่มอย่าให้อาหารในกระบอกลดระดับลงจนมีอากาศในสาย เพราะอากาศจะทำให้ผู้ป่วยต้องอึดได้

12. เมื่ออาหารกระบอกสุดท้ายเกือบหมดให้เติมน้ำและขาหลังอาหารที่เตรียมไว้ เติมน้ำ ตามอีกครั้ง จนยาไม่ติดอยู่ในสายยาง และไม่ควรมึ่น้ำเหลือค้างอยู่ในสาย
13. พับสาย ปลดกระบอกให้อาหารออก เช็ดหัวต่อด้วยสำลีชุบน้ำต้มสุกปิดจุกหัวต่อให้เรียบร้อย
14. ให้ผู้ป่วยนอนในท่าศีรษะสูงหรือนั่งพักหลังให้อาหารต่อไปอีกประมาณ 1 ชั่วโมง

การดูแลรักษาสายยาง

1. เปลี่ยน พลาสติกที่ติดสายยางกับจมูกทุก 2 – 3 วัน หรือเมื่อหลุด
2. ทำความสะอาดจมูก และรอบจมูกด้วยไม้พันสำลี หรือผ้าชุบน้ำ
3. ระวังสายยางเลื่อนหลุด ควรทำเครื่องหมายไว้เป็นจุดสังเกตด้วย
4. ถ้าสายยางเลื่อนหลุดไม่ควรใส่เอง เพราะอาจใส่ผิดไปเข้าหลอดลม ให้มาพบแพทย์
5. ควรนำมาพบแพทย์เพื่อเปลี่ยนสายให้อาหารเมื่อสกปรก หรือทุก 2 อาทิตย์